

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pettina enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 67

Maribor, sobota, dne 21. avgusta 1937

Leto XII

Na važnost svojega lista ne smemo nikdar pozabiti

Dobro časopisje ima dve glavni nalogi, in sicer, da poroča o vseh važnih dogodkih resnico in da vzgaja. To velja za vse časopisje, tembolj za socialistično, za delavsko, ker le ideološko vzgojeno delavstvo, ki je poučeno o svojih nalogah in o namenih in spletkah nasprotnikov, je sposobno za uspešne boje.

Današnje razmere silno ovirajo to delo. Razne diktature prepovedujejo poročati o resničnih dogodkih in pojavih. Zgodi se celo, da je tisk prisiljen poročati neresnico. Skoraj v vseh državah, tudi v demokratičnih, pa se že uvaja metoda, da se nelepih dogodkov drugih držav ne sme ožigosati z ozirom na zunanje politične razmere. Čim se kaj takega dogodi, prične sosedna država z diplomatskimi akcijami, hujškanjem in to se zdi »miroljubnim«
državam nevarno in škodljivo za mednarodno politiko.

To zlo je strašno. Namesto poštenosti in javnosti v politiki prihaja v poštev zamolčevanje dejstev, tajna, često zahrbtna politika, ki postavlja vso javnost pred izvršena dejstva.

Iz vseh teh razlogov je delavski socialistični tisk silno velikega pomena, ker vsaj sproti in v mogoči obliki obvešča pristaše in somišljenike o vsem, kar se dogaja.

Sedanjo dobo lahko imenujemo dobo kastracije duhov in duhovnega življenja. Ne le z varanjem, ampak tudi s potvarjanjem resnice nasprotniki opravljajo svoje nekulturno delo.

Toda socialistično delavstvo tudi v tej težki dobi, ki je podobna srednjemu veku, ne sme nikdar pozabiti na misijo socialističnega delavskega gibanja v družbi. To svojo misijo mora neumorno vršiti s podpiranjem delavskega tiska in z osebno agitacijo za socializem in socialistično gibanje. Povsod je polje za to delo, ker ljudstvo čuti vse zlo in želi poznati način boja, ki povede delavstvo iz te strašne reakcionarne dobe v svobodo in socialno pravičnost.

Nihče naj ne pozabi na svoje naloge, marveč izpolnjuje naj jo s pogumom, kakor da se jutri uresničijo!

Krvavi boji za Šangaj

Kitajci so se postavili japonskemu imperializmu po robu

Med Japonsko in Kitajsko divja vojna, čije pozorišče je osrednja Kitajska. Japonci so si stavili za cilj zavzetje mesta Šangaja, ki je peto pomorsko mesto po velikosti na svetu, z ogromno industrijo in predstavlja nekakšen centrum kitajskega gospodarstva, obenem pa tudi sedež tujega kapitala, zlasti japonskega, ki skuša od tod osvojiti in zaslužiti Kitajce ter jih podrediti svojim interesom.

Mesto Šangaj leži ob izlivu mogočne reke Jang-tse-Kiang. Od tod vodi cesta in železnica proti glavnemu mestu Kitajske, Nankingu, ki leži kakšnih 300 km proti severozapadu.

Posest Šangaja je važna za vse nadaljnje vojaške operacije, zato je razumljivo, ako se razvijao na tem ozemlju veliki in krvavi boji med Japonci in Kitajci, ki so to pot prvič po dolgih letih pokazali japonskemu imperijalizmu zobe.

Boj za mesto, v katerem je strpanih poldrugi milijon prebivalcev mora biti nekaj strašnega. Obstrelijevanje zahteva ogromne žrtve

Z vsemi silami za naš list!

Pozdrav konferenci naših poverjenikov in sodelavcev v Celju!

V nedeljo, dne 22. avgusta t. l. se sestanejo v Celju poverjeniki in sodelavci naše »Delavske Politike«. Zbrali se bodo sodrugi iz vseh važnejših krajev Slovenije in izven njenih mej, sodrugi, ki tvorijo hrbenico našega lista, sodrugi, ki so s svojim tihim, toda neizmerno požrtvovalnim, težkim in odgovornostim polnim delom v preteklih letih ustvarili naš list in delajo sedaj na njegovi izgradbi, razširjenju in povečanju.

Doba in razmere, ki vladajo, so silno nenaklonjene delu za socialistični tisk: ni samo reakcija, ki to delo ovira, ampak v še večji meri nezavednost delavskih množic, poleg težkih socialnih prilik, ki vladajo.

Naši poverjeniki so, ki kljubujejo dobi in razmeram, ki merijo svoje sile i z reakcijo i z nezavednostjo

ter prežeti duha socializma vrše svoje poslanstvo med množicami delovnega ljudstva za naš tisk, za »Delavsko Politiko«, za vpliv delavskega razreda v javnosti, zavedajoč se, da je socialistični delavski tisk najboljšo orožje, potrebno delavskemu razredu za obrambo in izbojevanje novih političnih, socialnih in kulturnih pravic.

To nehvaležno delo pozna samo eno plačilo: notranje zadovoljstvo nad doseženim uspehom.

To naše zadovoljstvo more biti v tem trenutku tem večje, ker moremo ugotoviti, da smo v teku let takorekoč

iz nič ustvarili svoj socialistični organ,

ga razširili v vseh delavskih naseljih, zbrali na tisoče zavednih sodrugov in sodružic, redno plačujočih naročnikov, mu zagotovili trden obstoj, obenem pa napravili iz njega socialistično vzgojen in bojeven list.

To je delo naših poverjenikov, naših agitatorjev, naših sodelavcev, ki zbirajo naročnike, ki v svojem skromno odmerjenem prostem času pobirajo naročnino, ki često žrtvujejo svoj počitek, trkajoč na vrata tistih, kateri vsled premale zavednosti radi pozabijo na svojo dolžnost napram listu, ki mirno prenašajo tisoč nevsčnosti, katere so s tem združene, ki enkrat zavrnjeni poskušajo znova, s še večjim elanom, in sproti izpopolnjujejo vrzeli, nastale vsled odstopa tega ali onega naročnika.

Konferenca naših poverjenikov, naših agitatorjev, naših sodelavcev dokazuje znova, da

»Delavska Politika«
ni sama sebi namen, ampak je glasilo socialističnih množic ter v službi delavskega razreda.

Ona ni last posameznika ali par ljudi, ampak skupna last nas vseh, ki ji služimo, za njo delamo in jo vzdržujemo.

Na konferenci v Celju bomo polagali račune o izvršenem delu v preteklem letu, pa tudi govorili o smernicah za bodočnost. Ne bomo pa obravnavali samo gospodarske plati, ampak tudi vprašanja tikačoča se urejevanja našega lista, varujoč njegovo socialistično idejno osnovo. O vsem tem bodo izpregovorili naši poverjeniki in sodelavci kot tolmači želj in misli naročnikov, pa tudi kot

najpozvanejši graditelji bodočega organiziranega socialističnega gibanja.

Naša beseda bo veljala svobodi govora, tiska in organizacije, v zavesti, da je to predpogoji za obstoj in razvoj socialističnega časopisja.

Naše stremljenje za bližnjo prihodnost je, da pomnožimo izhajanje »Delavske Politike«
od dvakrat na trikrat tedensko in jo vsebinsko ter željam in potrebam naročnikov primerno izpopolnimo.

S pomočjo poverjenikov in sodelavcev ter zavednega delavstva upamo, da se nam bo to kljub gospodarskim težkočam, posrečilo.

Udeležencem celjske konference iskrena hvala za delo in trud v preteklosti in naš sodružni pozdrav!

Portugalska prekine zveze s Čehoslovaško

ker ji ni dobavila orožja.

Portugalska je odpoklicala svojega poslanika v Pragi, ker ji Čehoslovaška ni dobavila naročenega orožja. Najbrž je Portugalska rabila orožje za Franca in je sedaj ogorčena, ker ga ni dobila. Čehoslovaška vlada pa pravi, da se je morala najprvo sama oborožiti in potem izvršiti naročila za Kitajce, ki so v veliki stiski.

Tragična smrt tajnika Mednarodne transportne federacije

S. Natans padel z letalom in se ubil.

Iz Amsterdama javljajo, da je na tragičen način preminul tajnik Mednarodne transportne federacije s. Natans. S. Natans se je vozil z letalom v Hilversum radi dogovora glede prevzema španske dece. Letalo pa se je zrušilo na zemljo in je pokopalo pod seboj poleg drugih potnikov s. Natansa.

S. Natans je bil dolga leta tajnik

Mednarodne transportne federacije poleg s. Fimmena.

Večini naših razredno zavednih železničarjev je oseba pok. s. Natansa v živem spominu izza zadnjega kongresa Zedinjene zveze železničarjev Jugoslavije v Ljubljani pred razpustitvijo, katerega se je pokojnik udeležil skupno z delegati drugih dežel.

Na povratku se je s. Natans zadržal v Mariboru in je govoril v Unionski dvorani na ogromnem shodu. V temperamentnih izjavah je podal vtise, ki jih je bil zbral za časa svojega bivanja v Jugoslaviji in žel za svoj nastop burno odobravanje. Shod je bil tedanjemu režimu zelo neprijeten. Poseben policijski komisar, ki je prispel iz Ljubljane, je neprestano pozival s. Natansa k redu. Ker pa se je režim bal zunanje-političnega škandala, je s. Natans vendarle mogel dokončati svoj govor.

S. Natans je bil eden izmed predstavnikov mednarodnega socialističnega delavskega gibanja, ki so nudili našemu gibanju svojo moralno pomoč v najtežjih časih. Zato zasluži še posebej, da mu ohranimo hvaležen spomin.

Slava s. Natansu!

Mezdno gibanje rudarjev v revirjih TDP

Delavska zbornica je že predložila osnutek zahtev za bodočo mezdno razpravo. V osnutku se predlaga:

1. Ureditev draginskih doklad;
 2. ureditev stanovanjskega vprašanja v zvezi z razsvetljavo;
 3. ureditev neodgovarjajočih akordov;
 4. ureditev zavarovanja strojnikov.
- Razen tega vsebuje predlog še nekatere manjše zahteve.

jih velesil v svrhu zaščite njihovih poslaništev in gospodarskih interesov. Japonci so prvotno malo število svojih čet v mestih Peiping in Tientsin pomnožili in postavili na kitajska tla pravo pravcato armado, ki je tudi sedaj takoj posegla v boj.

Povod za napad Japoncev na Kitajce

Neposredni povod za izbruh sovražnosti med Japonci in Kitajci je dal takozvani wangpingski dogodek. Japonske čete so dne 8. julija imele nočne vaje pri Wangpingu. Pri tej priliki je par japonskih vojakov pobegnilo. Japonske patrolje, ki so iskale begunce so poskusile preiskati tudi par barak v ondotni okolici, v katerih stanujejo Kitajci. Kitajci so vojake nagnali. Prišlo je do streljanja, ki se je z vsakim dnem stopnjevalo in danes grme na Kitajskem topovi in treskajo bombe.

Tudi proti Rusiji

Nastop Japoncev proti Kitajcem ima še drugo ozadje, kot pa zavojevanje Kitajske. Gre za vzpostavitev solidne operacijske baze, s katere bi mogli Japonci v doglednem času nastopiti proti Sovjetski Rusiji. Odpor Kitajcev je te načrte zaenkrat prekrižal.

Pred novimi boji na madridski fronti

Ofenziva nacionalistov proti Santandru

Poslednja dva tedna se razvija v pokrajini ob Biskajai, na severu Španije, nova ofenziva nacistov proti drugemu glavnemu mestu baskijske dežele, proti Santandru.

Na tem odseku nastopa Francova vojska s 40.000 možmi, jedro tvorita dve italijanski diviziji. Nadalje poseduje sovražnik 37 baterij, od teh 25 težkega kalibra (od 155 do 210 mm),

po večini nemškega izvora, nadalje 150 bombarderjev in lovskih letal.

Ta nacistična armada je v zadnjih dneh dosegla uspehe, ki jih nikakor ni mogoče zanikati, vendar pa še vedno ni dosegla svojega cilja, ki si ga je stavila in je tudi vprašanje, če se ji bo posrečilo prodreti do Santandra, kajti pripravljata se

znano morsko ožino, ki spaja Črno morje in Sredozemsko morje, kjer oprežuje na ruske in španske ladje. Ladje iz Rusije morajo namreč po tej poti in je zato zelo praktično, da jih podmornica na tem mestu pričaka in potopi. Par parnikov je ta podmornica že torpedirala in potopila. Seveda se bo v kratkem pokazalo, kje ima svoje oporišče, kjer se zalaga z nafto in živili. Razen tega je pa treba tudi pomisliti, da je torpediranje draga stvar, saj stane en torpedo okoli 400.000 Din v našem denarju in najbrž jih Franco ne plačuje iz svojih praznih blagajn.

Neugoden razplet mednarodnih dogodkov za Franca.

Pričetek vojne na Kitajskem bo v znatni meri doprinesel k likvidaciji španske državljanske vojne. Tako Italija kot tudi Nemčija bosta morale posvetiti svojo pažnjo dogodkom na Daljnem vzhodu in se bosta težko vezali na dve strani. Za Franca je pričetek vojne na Kitajskem skrajno neljub.

ofenziva republikancev pred Madridom

General Miaja je zbral na osrednji fronti okrog 300.000 mož in razen tega še 200.000 motoriziranih čet, tako da je pričetek nove ofenzive, ki ga napovedujejo in španski listi tudi zahtevajo spricho položaja na severu, verjeten.

Kdaj posežejo v boj Katalonci?

Odločilnega pomena za izid vojne v Španiji bi bil nastop Kataloncev na aragonski fronti. V Barceloni se čez dalje bolj uveljavlja vpliv osrednje vlade, ustvarja se enotno armadno poveljstvo, kateremu bo podrejena arma-

da 200.000 dobro oboroženih mož, ki radi neenotnega vodstva vojaških operacij doslej sploh ni mogla niti nastopiti, niti se uveljaviti.

Pred kratkim je bil v Barceloni na obisku ministrski predsednik španske vlade Negrin, ki se je vrnil zelo optimistično razpoložen.

Napadi na ladje pred Dardanelami.

Nacisti so v zadnjem času poslali neko svojo podmornico, če ne kar izposojeno laško ladjo, na katero so natakneli svojo zastavo, pred Dardanele,

Doma in po svetu

Samo politike ne! Samo boja za socialne pravice ne. To je geslo današnje dobe. V Nemčiji pravijo: delo in veselje. V Italiji so vse veselice delavskih strokovnih obveznih društev proste vseh taks in prirejajo se plesi in veselice, da se kar kadi. Slavnost za slavnostjo se vrši po vseh deželah kakor za stavo. Tako je bilo nekoč v Špartii, v Atenah in Rimu, ko so jele te dežele propadati in so končno propadle. Tako je bilo v babilonski državi, kjer so gradili zgodovinski stolp. Danes opazamo to zlo, znake propadanja po vseh državah in deželah, kjer skušajo zadaviti duha napredka, javno življenje in prepotrebni preporod človeške družbe po naravni poti razvoja. Veselice, slavnosti, manifestacije z namenom uspavanja množic so strup, ki razjeda živce in dušo narodov. Še nikdar nismo slišali, da bi kdo pital otroka, ki ga ljubi, s samim sladkorjem, ker je sladak. Tak otrok ne bi mogel uspevati, hiral in poginil bi. Naloga naša je, da damo ne le telesu, kar potrebuje, ampak tudi duši. Duhovno življenje, duhovni razvoj je živce življenja, ki sloni seveda tudi na fizičnem zdravju in moči. Zdravega človeka tvori šele oboje. Na to zadevo naj pomisli socialistično in drugo delavstvo, zakaj bodočnost človeštva, so-deč po teh žalostnih znakih, sloni le na delavskem razredu. Dvigni se delavec iz svoje zaspanosti, dvigni in širi pravo kulturo življenja, da ti nasprotnik ne uniči s svojim nespametnim početjem resne podlage za preporod človeške družbe, ki je tako nujno potrebna!

Na 22.8 milijonov stotov cenijo letošnji pridelek pšenice v naši državi. Za izvoz pride v poštev 3 milijone stotov. Vse lepo in prav, skrbeti bo treba samo, da ne bodo jedli v inozemstvu cenejšega kruha, ki bo pečen iz naše pšenične moke, kot pa pri nas doma.

Velika mizarska stavka v Zagrebu. V Zagrebu je dne 9. t. m. mizarsko delavstvo stopilo v stavko. V boju se nahaja 1600 delavcev, ki zahtevajo izboljšanje plač in sklenitev kolektivne pogodbe. Delodajalci se odločno upirajo. Naše simpatije so na strani delavstva, ki mu v boju želimo najboljši uspeh.

Neuspešna licitacija. Treba je napraviti nov kabel za telefonsko zvezo med Mariborom in Beogradom. Delo je bilo razpisano, pri dražbi se pa ni zglasil noben ponudnik. To je slabo izpričevalo za razmere. Ponudba sama je pa že občuten šport, ker znaša zanjo samo kolkovina 25.000 Din, ki jo ponudnik ne meče proč rad. Telefonskega kabla torej še ne bo tako kmalu.

Ruskega letalca Levanevskega, ki je s še dvema tovarišema izginil s svojim letalom med poletom čez severni tečaj v Ameriko, še vedno niso našli, pač pa trdijo ruske brezžične postaje, da se jim je posrečilo vloviti neke brezžične znake, ki jih odaja postaja v letalu Levanovskega. (Levanovski ima baje v Beograđu brata.)

General Franco za diktaturo. Dopisniku »Revue Belge« je Franco izjavil, da v novi Španiji — če bi zmagal seveda — ne bo demokracije, ampak

Največji in najčistejši demokrat je bil Jaures

Ob spominu na pokojnega s. Jauresa, ki je bil zavrato umorjen, je rekel sedanjí predsednik francoske vlade o njem:

»Demokracija ima svoje junake, svoje mučenike in duhovne voditelje. Jaures je bil največji in najčistejši med njimi!«

Francoski narod spoštuje Jauresa. V znak tega spoštovanja je že l. 1925. dal prenesti njegovo truplo v panteon.

Letošnjo spominsko slavnost je pozdravil pismeno predsednik vlade, govorila pa sta na prireditvi ss. Leon Blum in Delbos.

drugačen ugodnejši sistem vladavine. Rekel je še, da hoče iztrebiti — komuniste. Kdor pa Španijo pozna, ve, da gre le za diktaturo kapitalizma (cerkvenega in posvetnega), ne pa za iztrebljenje komunizma.

Ne samo v visoke milijone, temveč daleč čez milijardo sega število časnikov in časopisov, ki so doslej šli med Slovence. Na velesejmu boste videli veliko sliko, kjer vam bo učinkovito prikazano po natančnih računih, da so Slovenci v 140. letih obstoja slovenskega novinarstva prejeli doma in na tujem 1 milijardo 260.056.000 izvodov časnikov in časopisov. Ogromno proizvodnjo po vojni predstavlja 16 debelih (seveda le naslikanih) knjig, vsaka z nad 50 milijoni izvodov časnikov in časopisov. Velesejem bo od 1. do 12. septembra.

Jeseni številne volitve na Čehoslovaškem

Manifestacija demokracije.

Čehoslovaški ministrski svet je sklenil, da se najkasneje do konca 1937 izvedejo volitve v socialnem zavarovanju, v pokojninskem zavodu in v petih deželnih upravah, v bolniško zavarovanje, v tri nezdodne zavarovalnice, v deželne kulturne svete in trgovske zbornice.

Teh volitev se bodo, razumljivo, udeležili vsi delojemalci, deloma delodajalci, vsi kmeti v deželne kulturne svete, vsi trgovci, obrtniki in industriji v trgovske zbornice. Volili bodo tudi nezaposleni, svobodni poklici in vpokojenci, ki niso udeleženi pri navedenih zavodih.

Razen tega se bodo v istem času vršile tudi občinske volitve v več kakor 10.000 občinah (vseh občin je 15.724), med temi tudi občinski svet za mesto Prago.

Volitve v jeseni na Čehoslovaškem niso nič manjšega pomena kakor parlamentarne volitve, to je pravi plebiscit v demokraciji vzgojenega prebivalstva.

Moderen zakon o bolnicah

— na Čehoslovaškem

Čehoslovaško ministrstvo zdravja je izdelalo zakon o zdravstveni oskrbi, ki pomeni izreden napredek. Zakon se ne tiče samo bolnišnic, marveč vseh ustanov, ki so v zvezi z zdravstvom, to so: preventivne bolnice, specialne bolnice, umobolnice, okrevališča, starostni domovi in hiralnice. Skrbeti ni le za mater, ki leži v bolnici, marveč tudi otroke, ki so ta čas brez matere, morajo oskrbovati skrbstvene sestre. Novi zakon naj sistematično skrbi v zdravstvenih zadevah za vse državljane. Zdravstveni minister s. dr. Czech se ne zadovoljuje samo z novim zakonom o bolnicah, marveč pripravlja tudi nov sanitetski zakon, nov zakon o epidemijah in živilski zakon; načrt o šolskih zdravnikih je že napravljen. Vsi ti zakoni bodo dobra zakonska podlaga za vršenje javne zdravstvene službe na Čehoslovaškem.

Skrajšanje delovnega časa v rudnikih na Poljskem

na 7 in pol in 7 ur.

Na Poljskem je izšel zakon ministrskega sveta glede skrajšanje delovnega časa v rudarstvu. Delovni čas na vrhnjem odkopu se skrajša na 7 in pol ur, pri posebnih težkih delih na 7 ur in v posebnih primerih tudi na 6 ur dnevno.

Širite naš list!

A. M. de Jong:

46

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjela Geysena

Vrč je počasi pričel razumevati težek položaj, v katerem se je nahajal njegov mali tovariš. Predobro ga je poznal, zato je vedel, da ga nikakor ne bi mogel pripraviti do tega, da bi ta svoj greh pri spovedi zamolčal. Imel je pač opravka z otrokom, zato je premišljeval, kako bi mu lahko najbolje pomagal.

»In ko se bom izpovedal ali me bodo potem zaprli, Vrč?«

Sedaj se Goort pa vendarle ni mogel vzdržati smeha.

»Kaj še, neumnež.« je rekel pomirjevalno. »Tako majhnih dečkov vendar ne zapirajo... Toda sedaj mi pa vendar le povej, kako sta ja mogla staremu tako zagosti.«

Jokaje je pripovedoval Mereyntje zgodbo o tatvini nešpelj, med tem je moral Vrč neprestano griziti ustnik svoje pipe, da ga ni posilil smeh. Ko je deček končal s pripovedovanjem, je rekel Goort:

»Torej nešplje, ki jih išče vsa vas, leže lepo mirno pod Arjaanovo posteljo?«

»Kljub vsemu premagovanju je sedaj pa vendarle bruhnil v smeh. Mereyntje ga je hudo in jezno pogledal ter zagodrnjal:

»Ti se lahko smeješ... Raje mi pomagaj in reči, kaj naj storim... tako kot je sedaj vendar ne more ostati.«

Goort je premagal smeh in pomislil. S spodnjim delom svoje pipe se je popraskal po glavi. Mereyntje je zopet jokal in ga obupno pogledoval, po licih pa so mu tekale solze v potokih. Končno je izpregovoril divji lovec:

»Ali ne bi stopil enkrat k župniku?«

»Ne, je vzkliknil Mereyntje prestrašen in je kot v obrambo iztegnil roki od sebe. Ne za stotisoč goldinarjev! Ako ničesar drugega ne veš!...«

»Mogoče pa bi jaz stopil do njega in govoril z njim.« je predlagal Vrč.

»Ti? Z župnikom?« je vprašal Mereyntje neverjetno.

»Da, jaz.« je rekel divji lovec mirno. »Jaz vendar nimam ničesar na vesti. Župnik me vendar ne bo požrl.«

Mereyntje je mislil, da ima Vrč hudo kosmato vest in vsekakor zadosten razlog, da se župniku izogne. Toda bil je odrasel človek, ki se je mogel bolje porazgovoriti z okradenim župnikom kakor pa mali tat sam. V malo, nesrečno dušo Mereyntjeja je posvetil slaboten žarek upanja.

»Ali si boš upal?« je vprašal boječ.

»Jaz, jaz se ne bojim deset župnikov,« se je bahal Vrč.

Z občudovanjem je gledal Mereyntje svojega hrabrega prijatelja.

»Kdaj pojdeš?«

»No, jaz mislim... opravimo to stvar čim hitreje? Še danes zvečer?«

Mereyntje se je take hitre odločitve zopet zbal.

»Že danes zvečer.« je vprašal obupan, »in potem ne bo prišel poljski čuvaj po me?«

»Ah, kaj še, Mereyntje, kakšen zajec si ti. Bom že z župnikom tako uredil, da poljski čuvaj ne bo imel s to stvarjo nobenega opravka več. Le nikar se ne skrbi radi tega, samo potrpi.«

»Ali res ne?«

»Ne, res ne... Toda mislim si pač, da boš moral nešplje vrniti.«

»O, to mi je pač vseeno, je vzkliknil Mereyntje ravnodušno. »Jaz ne bi bil nobene pojedel... Le preveč se bojim, da bi me ljubi Bog kaznoval, kaj lahko bi mi nešplja obtičala v grlu in bi se zadušil.«

»Že mogoče, se je smejal Vrč, ki je iz izkušnje vedel, da je Mereyntjejev bog maščevalen. »Toda kaj poreče k temu Arjaan?«

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Veliko proslavcev. Za razpisana mesta na trboveljski občini se zanima mnogo proslavcev. Žal bo pač zopet tako, da je veliko poklicanih in malo izvoljenih.

Naročniki »Delavske Politike« so razen že zadnjih objavljenih obrtnikov še: Gosstila Dreo (Železnik Franc), Znidaršč Franc, čevljar pri Sv. Urhu, Svagelj Anton, slikar in Herc Milan, brivca.

Žepno ura je izgubil rudar, član ZRJ, ko se je vračal s hrastniške proslave na cesti od Birtiča proti Trbovljam. Pošteni najditelj naj jo odda pri podružnici ZRJ v »Delavskem domu« v Trbovljah.

Hrastnik

Ali bo to kaj pomagalo. Pri proslavi 30letnice obstoja naše podružnice ZRJ smo v praksi preizkusili svobodo govora. Radovedni smo kaj porečejo na to tisti pristaši gotovega delavskega lista, ki so do nedavna trdili, da se pri nas danes vsaj lahko govori.

Steklarske delavce je povabil na zdravniški pregled tukajšnji zdravnik OUZD, ker po njegovem mnenju vsi bolehalo na pljučih. Ako se delavci temu vabilu niso odzvali, potem radi tega ne, ker bi se zadovoljili, ako bi se vedno upoštevalo bolezensko stanje in potrebo po rekonvalescenci vsaj pri tistih, ki vsled bolezni pri delu omagajo in so prisiljeni iskati zdravniške pomoči.

Jesenice

Obisk avstrijskih zadrugarjev. V nedeljo, dne 22. t. m. priredijo avstrijski zadrugarji, združeni v klubu avstrijskih zadrugarjev okrog konzumne zadruge »Einigkeit« v Celovcu, izlet na Jesenice in Bled in obiščejo na Jesenicah tamošnje delavske zadrugarje. Z vlakom pridejo ob 9.10 uri dop., kjer bo na postaji slovesen sprejem. Večji del gre potem na Bled. Popoldne se bo vršila v Delavskem domu na Savi prosvetna prireditev, kjer nastopijo avstrijski gostje s pevskimi, plesnimi in glasbenimi točkami. Okrog 6. ure zvečer je odhod. Vabimo vse zadrugarje in prijatelje koroškega delavstva, da se sprejema in vseh prireditev udeležijo. Avstrijskim gostom pa ključemo: Dobrodošli!

Zvočni kino Radjo predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer vefilmi »Njena ljubezen — njena bol« z Magdo Schneider in Sv. Petrovičem v gl. vlogi. Istočasno otvoritev povsem preurejene, akustične dvorane. Med dodatki tudi domača Zora tednik in Paramountov zvočni tednik. Sledi vefilmi »Črni angelj«.

Velenje

Ogromne priprave jeruzalemcem za tabor dne 15. t. m. so rodile ta-le rezultat: v povorki, ki je krenila izpred postaje skozi Velenje, je bilo: 6 konjenikov, 70 kolesarjev, 4 vozovi, 26 slovenskih fantov s »kuražedrom« (ala Heimwehr) ter nekaj moških, večina pa je bila žensk in otrok. Vse pa je bilo pod senco treh velikih dežnikov, ki so jih nosili glavni faktorji v narodni noši. Na travniku g. Gola se je vršila cerkvena ceremonija, združena s politiko. Zvedeli smo, da se katoličani dele v pravoverne in v izdajalce slovenskega naroda ter da od 1. 1935 vladata svoboda in demokracija.

Na tabor smo pričakovali 10.000 ljudi, bilo jih je pa devetkrat manj. Vlogo kričačev raznih parol pa so igrali nekateri študentje in en krojač. Drli so se na vse grlo, vendar niso mogli nikogar prepričati, da je vse slovensko ljudstvo z jeruzalemcem. Opazovalec.

Škofja vas

Smrtno se je ponesrečil Bračko Ivan, zidarski polir v Zadobrovi. Bil je značajan mož in pristaš socialističnega gibanja, ki se ni bal pokazati svojega prepričanja. Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

Tukajšnji občini Vojnik nameravajo pridružiti še katastralno občino sv. Tomaž, ki spada sedaj pod občino Škofjavo. Vojniku s tem ne bo pomagano, ne gospodarsko in ne politično, a občina Škofjavo postane sirota, ker bo izgubila kar obe katastralni občini, a tudi obč. hiša bo izgubila svoj pomen, ker se potem nahaja na periferiji občine, katere centrum postanejo Trnovlje.

Med tukajšnjim delavstvom vlada velika nezaposlenost in vsled tega tudi beda. Nujno potrebna bi bila javna dela v večjem obsegu, bodisi gradnja prepotrebnejših cest ali temeljita regulacija Hudinje. Opozarjamo merodajne kroge na silno bedo tukajšnjega delavstva, ki tvori jedro tukajšnjega prebivalstva. Njih sveta dolžnost je, da delavstvu na en ali drugi način čimprej priskočijo na pomoč, ker želedec se ne da tolažiti s praznimi obljubami! Delavstvu pa ponovno priporočamo, da se kolikor mogoče izobražuje s čitanjem delavskih časopisov in knjig, ker le v izobrazbi je moč!

Rogatec

Naročnik »Delavske Politike« je gostilničar Brezinsčak Bogomil, na kar opozarjamo naše naročnike.

Študenti pri Mariboru

Poročilo o poteku »Mladinskega dne« naše »Vzajemnosti« v prejšnji številki »Delavske Politike« moramo v toliko nadopolniti, da je slavje otvoril z lepim nagovorom predsednik »Vzajemnosti« s. Korazija Maks.

Maribor

Sodrug! Sodružice!

V petek, dne 20. avgusta t. l. s dvorani Delavske zbornice, Sodna pričetkom ob 20. uri se bo vršilo v ulica 9- II

PREDAVANJE

Z dnevnim redom: Razvoj demokracije v Franciji. Predaval bo s. dr. Živko Topalović iz Beograda. Vstop je dovoljen le proti vabilu!

Borba za večmilijonsko dedščino med živimi. Pred mariborskim okrajnim sodiščem se vodi že dalj časa srdita borba med sorodniki nemškega industrijalca-milijonarja, ki se borijo za dedščino še živečega tovarnarja. Da bi mogli razveljaviti oporoko za slučaj smrti tega znanega maribor. industrijalca, je del nezadovoljnih otrok predlagal pri sodišču, da se postavi očeta-tovarnarja pod kuratelo. Drugi del otrok pa se proti temu preklicu očeta brani in zastopajo ta rodbinski prepričani za milijonsko dedščino kar štirje odvetniki, oziroma pet in sicer eno grupo odvetnika dr. Blanke, dr. Brandstetter in dr. Schaubach, a na drugi strani zastopata dr. Leskovar in dr. Kupnik. V višjih krogih mariborske družbe vlada seveda največje zanimanje za izid tega nenavadnega spora.

Konkurz advokata dr. Juritscha. Leta 1930 je bil proglašen nad premoženjem znanega mariborskega advokata dr. Frica Juritscha iz Studencev konkurz, ki pa se je neavdno dolgo vlekel. Šele sedaj, torej po 7. letih, je predložil upravnik mase končen razdelilni načrt ostalega premoženja in bo dne 23. avgusta t. l. ob pol 9. uri pri okrajnem sodišču št. 80 razprava o tem razdelilnem načrtu premoženja. Vsi konkurzni upniki, med katerimi je tudi mnogo revežev iz Studencev, lahko predloženi osnutek razdelitve pri sodišču v pogledajo in vložijo svoje morebitne opazke pri konkurznem sodniku.

Zgodovinski stolp pogorel. V nekdanjem obrambnem stolpu na Pristanu, v katerem je bilo veliko skladišče cunj tvrdke Arbeiter je v četrtek, dne 19. t. m. zjutraj izbruhnil požar, ki je uničil stolp, da je od njega ostalo samo še golo zidovje. Stolp je bil eden izmed najstarejših ostankov starega Maribora in je imel vsled tega zgodovinsko vrednost. V ostalem pa je bil sedaj ta stolp zatočišče golazni, ki se naseli v takih podrtjih in potem razširi tudi po okolici. Mariborska požarna gramba je s 17 cvemi brizgala vodo v goreči stolp in na bližnja poslopja, da je preprečila razširitev požara. Stanovalci v teh objektih utrpeli veliko škodo, ker je voda vdrila v njihove

Lepa prireditev guštanjske „Vzajemnosti“

Guštanjska »Vzajemnost« je preteklo nedeljo, dne 15. avgusta priredila slavje, ki je poteklo v veliko zadovoljnost prirediteljev in udeležencev. Prireditev je dokazala, da je društvo zbralo okrog sebe vse mlade delavce in delavke, katerim stoji ob strani in jih podpirajo v dolgoletnem delu v organizaciji osiveli sodrug.

Izmed bratskih društev se je povabila na prireditev odzvala ruška »Vzajemnost« oz. njen pevski odsek. Sprejem na kolo-druje je bil zelo prirsčen. V okviru prireditve sta potem nastopala oba pevka odseka »Vzajemnosti« iz Ruš, pod taktirko s. Frickeka Jankota in iz Guštanj, s pevovodjem s. Viktoriem Krivcem. Dasi obstoja pevski odsek v Guštanju šele dva meseca je treba priznati, da je zelo ubrano zapel vse pesmi s precej obširnega spreda. Pohvala gre pevcem in pevovodji. Rušani so

Lom pri Mežici

Kako postopajo premožni kmetje z delavci. Uprava posestva grofa Thurna je tukajšnjim delavcem, zaposlenim pri rudniku in v gozdovih grofa Thurna, velikodušno dovolila, da smejo v njenih gozdovih nabirati drva, črnice, mastilo in drugo. Da pa morejo v njene gozdove, morajo najprej skozi gozdne parcele, ki so last lomskih kmetov; in to je vzrok neprestanim konfliktom med delavci in kmeti. Če kmetje opazijo delavca, da kaj nese iz gozda, mu stvari odvzamejo in ga napode. Celo otrokom, ki nesejo borovnice iz gozda, jih izsujejo po tleh. Mnogi delavci stanujejo po bajtah, ki so last kmetov. Najemnine morajo poleg gotovine odslužiti žene in hčere z delom, ki traja ob žetvi in košniji in ob drugih prilikah, včasih od treh zjutraj do enajstih zvečer. In za cel mesec dela zaračuna kmet Din 100 na račun najemnine. Da bi si prislužile žene kakih poljskih pridelkov, da s tem nekoliko nadoknadijo, kar moške premalo zaslužijo, gredo včasih v dno tudi k drugim okoliškim kmetom, ki jim dajo za to, kakega krompirja, fižola ali kaj drugega. Če jih pa domači kmetje pri povratku zalotijo, jim te stvari odvzamejo, češ, da so jih ukradle na njihovih njivah. — A kar nam branijo, to nekateri sami radi delajo in pridno hodijo v grofovske gozdove, da prizanašajo svojim, čeprav jim tega ni nihče dovolil. Če pa se delavci kdaj pritožijo, je skoraj gotovo, da nič ne opravijo, ker znajo kmetje že stvar zasukati sebi v prid, ker imajo njihove besede večji vpliv kakor delavske. Tako živimo mi delavci v okolici Mežice, res še pravo srednjeveško tlačansko življenje. Lesni delavec.

va bivališča. — Obžalovati je, da se je pri razkopavanju pogorišča skoro smrtno ponesrečil delavec Alojzij Muhič, ki je omamljen od dima, padel skozi okno stolpa 12 m v globino, na neko streho. Z nevarnimi poškodbami po vsem telesu so ga prepeljali v bolnico. Sreča je, da Muhiča ni ubil električni tok, ker je pri padcu zgrabil za žico električnega voda poleg stolpa. — Mariborčani so z državnega mosta opazovali požar, s pogorišča pa se je dvigal dim, ki je ležal kot ogromen temen oblak nad mestom. Vzrok požara je, ker so se same od sebe vnele cunje, prepojene s petrolejem, terpentinom itd.

Motociklist povozil odvetnika. V petek zjutraj je motorni kolesar na križišču Aleksandrove ceste in Sodne ulice povozil odvetnika dr. Karla Slokarja, ki je šel v pisarno. Rešilna postaja je odpeljala dr. Slokarja v bolnico. Nezgodba se je pripetila pred 8. uro, ko je na tem kraju največji promet. To nevarno križišče je treba na vsak način stalno zavarovati s prometnim stražnikom, posebno pa ob jutranji uri, ko hite ljudje na delo in jeseni otroci v šolo.

Nova večja stavba. V Ciril Metodovi ulici ob mestnem parku je začel zidati stavbenik Rudolf Kiřman trinadstropno stanovanjsko hišo za veletrgovca s papirjem, g. Alojza Podliesnigga, ki stanuje sedaj v svoji vili pod Kalvarijo. Nova hiša bo stala med poslopji dr. Lipolda in g. Varnerja.

Mestno kopalnice bo radi snaženja parnega kotla od 23. avg. do 1. septembra zaprto.

Veliko poletno veselico priredi godba Glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev (kapelnik g. Schönherr) v nedeljo, dne 22. t. m. pop. na vrtu gostilne Weber na Pobrežju. Prijatelji godbe, vabljeni!

D. P. D. Frohsinn, Maribor priredi 5. septembra t. l. veliko jesensko veselico na vrtu gostilne »Mesto Ptuj«, Tržaška cesta, ki jo vodi g. Seifried, s raznoternimi zabavami. Koncert godbe žel. del. in uslužb. pod vodstvom kapelnika g. Schönherrja. Za obilno udeležbo prosi — odbor.

našli zelo hvaležne poslušalce, ki nišo štediti z aplavzom, katerega so tudi res zaslužili.

Vreme je nagajalo in zlasti zadržalo obiskovalce iz drugih krajev. V Guštanju pa je v popoldanskih urah prikukalo sonce, da se je prireditev lahko vršila kar na prostem. Obiskovalcev je bilo mnogo, kar kaže, da ima »Vzajemnost« v Guštanju mnogo prijateljev. V ostalem pa naj velja za bratska društva, da je treba take prireditve posečati, četudi ne gre korporativno. Posameznik, ki ob takih dnevih zapravi doma po Din 20 in več, bi storil prav, ako bi se raje udeležil take prireditve, ne stalo bi ga mnogo več, na drugi strani pa bi še koristil socialističnemu gibanju.

Zunanji gostje so se zelo pohvalno izražali o agilnosti guštanjskih sodrugov. Le tako naprej! Anko.

(Kar se pa tiče pripombe dopisnika, da imajo kmetje po dvoje in več dekel in hlapcev, ne da bi jih bili prijaviteli pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, mu moramo pojasniti, da kmečki posli do danes še niso zavarovanju podvrženi in jih kmetje zato niso primorani prijavljati. Za kmečke posle velja samo poselski red, ki določa, da mora za obolelega posla skrbeti njegov gospodar šest tednov, mu dajati v tem času brezplačno hrano in stanovanje in toliko časa plačati zanj zdravnika in bolnico, če je potrebno. Po šestih tednih je pa prepuščen posel sam sebi. Potrebno bi bilo tudi za kmečke posle zavarovanje, a petični kmetje, ki imajo posle, ga žal nočejo. Op. ur.)

Ptuj

Onim, ki se jih tiče. Mnogi naročniki se ne zavedajo dolžnosti rednega plačevanja naročnine. Ne pomislijo na stroške uprave in trud poverjenika, katerega iz najrazličnejših razlogov puste čakati in čakati. Nikdo ne pomisli, da je naš tisk potreben delavcu tako kakor vojak puška. Ne šele tedaj, ko teče voda v grlo, segajte po listu in pristopajte v organizacijo, vedno naj bo delavski časopis v vašem stanovanju in redno ga plačujte. To bo najboljša merilo vaše zavednosti!

Slovenska Bistrica

Cankarjev večer priredi podružnica Delavskega kolesarskega društva v soboto 21. t. m. ob 8. uri zvečer in v nedeljo popoldan ob 16. uri v hotelu Beograd. Na sporedu, ki je zelo pester, je tudi vprizoritev Cankarjevega »Hlapca Jerneja«, kolektivne drame v Delakovi prireditvi. Za zanimivo kulturno prireditev vlada vsesplošno zanimanje.

Kranj

Obletnica. Dne 20. avgusta je minulo eno leto, ko je v Kranju nenadoma izbruhnila stavka tekstilnega delavstva, ki se je potem razširila na vsa tekstilna podjetja v Dravski banovini. Ne bomo obuiali spominov na posledice stavke in odgovarjali na razna sumničenja, podtikanja in sramotnja, zlasti s strani ljubljanskega »Slovenca«, ki je prikazoval stavko za »komunistične manevre« itd., četudi takrat nismo mogli odgovoriti. Po enem letu lahko odkrito povemo, da so vzrok stavki bile škandalozne razmere v tekstilnih podjetjih, ki so se zrcalile predvsem v skrajnem šikaniranju in izkoriščanju delavstva. Kljub temu pa je bilo tekstilno delavstvo v svojih zahtevah skromno. Ako bi bilo dosegljivo, kar je zahtevalo, bi bilo to z narodno gospodarskega, socialnega in zdravstvenega vidika velikega pomena. Kje so vzroki tolike brezposelnosti? Kje so vzroki tolikih, zlasti žleodčnih in pljučnih obolenj med delovnim ljudstvom, bodisi v mestu ali na deželi? To ve že vsak človek z normalno razvitim duševnim ustrojem in tega so se zavedali tudi tekstilni delavci pred letom dni, ko so se poslužili skrajnega sredstva, da si izboljšajo svoje življenske razmere. Ali sklicujoč se na nezakonitost zasedbe tovarniških objektov, ki po obstoječih zakonih pomeni omejevanje lastniške pravice, katero delavstvo ne sme kršiti niti v borbi za življenski obstoj (dočim so inozemski podjetniki preko deset let neometeno kršili zakon socialne zakonodaje), je oblast ukrenila vse potrebno, da so delavci morali zapustiti svoje najboljše obrambne pozicije, kar je pomenilo velik udarec za uspešen zaključek akcije. Drugi velik udarec pa je bil ta, da se ni pustilo niti zborovanj niti sestankov, da bi se delavstvo informiralo o nastali situaciji in zavzelo enotno stališče o nadaljnjem zadržanju in postopanju. V taki atmosferi je bila stavka klavno zaključena. Ob ponovni zaposlitvi bi moralo biti delavstvo na mestu ter zahtevati: glede stavke nobenih redukcij in preganjanj! Ker pa je tekstilno delavstvo postalo pasivno do strokovne organizacije, podjetniki ne izvajajo niti onega, kar se je s kolektivno pogodbo doseglo. V takem zadržanju delavstva pa se mora položaj samo še poslabšati. Brez žrtve ni zmage in brez borbe delavstvo ne bo doseglo svojih pravic!

Avtomobilisti povzročajo nesreče. Pretekli teden je bila od inozemskega avtomobilista do smrti povožena ga. Luznarjeva, žena nadučitelja v pokouju. Neki avtomobilist z Brda je vsled hitre vožnje podrl cestnega nadzornika g. Tavčarja, ko se je iz stranske ulice pripeljal s kolesom na glavno cesto ter mu zadal pri tem lažje poškodbe. Lahko bi našli še več malih nesreč, povzročenih vsled prehitre vožnje avtomobilistov. Tudi nekateri kolesarji si štejejo v ponos, ako lahko drvijo brezobzirno po cestah, kjer je polno pasantov. Zadnji »Gorenjec« apelira na merodajne zlasti glede hitre vožnje šoferjev, ki so uslužbeni na Brdu. Ako bodo merodajni glede tega kaj pozitivnega ukrenili, bo okoliško prebivalstvo zelo zadovoljno.

Esperantistom v opozorilo!

Na pozornici esperantskega gibanja se je pojavila nova organizacija, takomenovana »Slovenska esperantska liga« SEA, katera vabi posebno mlade esperantiste, ker je ne poznajo in ne poznajo razvoja esperantskega gibanja pri nas. Po potrebi menjajo gospodje zaščitno barvo. Med delavci so najbolj delavski, med katoliki najbolj katoliški, med nacionalisti najnacionalnejši in pri tem najbolj neutralni in nepolitični, kar so tudi njihove karakterne lastnosti. Pri tem gibanju ne sodelujeta ne matični esperantski klub, ne delavska esperantska grupa v Ljubljani, ker imata za to tehtne razloge. Tako je v razjašnjevanju in opozorilo poslal esperantski klub okrožno vsem esperantskim društvom v Sloveniji, v kateri s svoje strani osvetljuje SEA.

Delavstvu pa velja naslednje: Ko je bilo pred dobrimi dvema leti ustanovljeno in Ljubljani delavsko esperantsko društvo in so ljudje, ki so pokrenili »ligo« prevzeli vodstvo društva, se je polni naslov »Delavsko esperantsko društvo« takoj skrajšal na »D. Esperantsko društvo«, o čemer je poročala tudi takrat »Delavska Politika«. Na prvem obnem zboru so preimenovali društvo v »Verda stelo«. Ob tej priliki so vsi zavedni delavci izstopili iz navedenega društva in delujejo sedaj v »Vzajemnosti«, kjer imajo samostojno sekcijo, katera se zelo dobro razvija.

»Liga« ignorira J. E. L. in se kot taka ne bo udeležila kongresa v Zagrebu

Po vsem zgoraj navedenem lahko spoznate, da vaše mesto ni v »ligi«. Kar se tiče pomoči v organizaciji, posebno delavskih društev, in sekcij, kakor tudi v organizaciji tečajev, smo pa vedno na razpolago z nasvetom in direktno pomočjo. Oprite se na tovariško roko, ker delavsko esperantsko gibanje bodo vodili samo zavedni delavci.

Ne blodite drugod, ko pa vas delavske organizacije čakajo in nudijo polno pomoč. Organizirajte esperantske sekcije v podružnicah »Vzajemnosti«, kjer boste lahko prosto razvili svoje zmožnosti za proletarsko kulturo.

Postavljajte temelj esperantski podzvezi »Vzajemnosti«.

Zlatnar Peter, član esp. sekcije »Vzajemnosti« v Ljubljani.

Naši v Franciji

Na obisku v domovini

V začetku avgusta je prispelo v Slovenijo na obisk okrog 300 rudarjev in njihovih svojcev. Ta izlet so organizirali strokovničarji ter je z njimi prispel tudi bivši socialistični poslanec in župan Louart. V soboto in nedeljo, dne 21. in 22. pridejo še drugi izseljenci z vlaki, ki jih organizira takozvana Rafaelova družba. Ta družba organizira tudi kongres izseljencev, ki bo v Ljubljani dne 23. avgusta. Z vlaki Rafaelove družbe pa ne bodo potovali samo pripadniki gotovih katoliških organizacij, ampak, kakor nam poročajo, tudi drugi udeleženci, pripadniki svobodnega strokovnega gibanja. Organizacija izseljeniške službe pri nas se nahaja v rokah organizacij, ki že po svojem imenu razodevajo, da so tuje svobodnemu delavskemu strokovnemu gibanju, ki zlasti v Franciji edini brani interese naših delavcev-izseljencev. V doglednem času se na tem najbrže ne bo ničesar izpremenilo, ker te organizacije delajo z javno podporo in lahko nudijo ugodnosti, ki jih druge organizacije, ki grade z lastnimi sredstvi, ne morejo. Kadar se bo delavstvo doma zavedlo svojih pravic, bo to imelo vpliv tudi na reorganizacijo takozvane izseljeniške službe.

Naši delavci in izseljeniški kongres

Rafaelova družba organizira nekaj izseljeniški kongres, ki bo dne 23. t. m. v Ljubljani. Slovenski delavci v Franciji

ji so mnenja, da naj bi ta kongres upošteval pri sklepanju resolucij te-le smernice:

1. da se že vendar enkrat sklene socialno politična konvencija med Jugoslavijo in Francijo, ker so take konvencije sklenile že vse druge države, samo Jugoslavija ne, dasi je to v očitno škodo velikega števila naših izseljencev, predvsem invalidov;

2. da se vzdržujejo med Jugoslavijo in Francijo čim ožji stiki, kajti francoska vlada je našim izseljencem dala sigurnost eksistence, prenehala z izganjanjem, ki je bilo od leta 1930. do 1936., ko so bile na krmilu reakcionarne vlade, v modi, ter jim skrajšala delovni čas na 40 ur tedensko, kar ne bo ostalo brez pomena za zdravje tisočev in tisočev izseljencev;

3. da naj se v ljubljanskem radio preneha z napadi na vlado ljudske fronte in Francijo in da možnost, da govore slovenskim izseljencem tudi drugi, ne pa samo gotovi ljudje, ker je radio vendar skupna last vsega naroda, ne pa samo ene klike ali stranke;

4. da naj se vsem izseljencem v Franciji že vendar enkrat izstavijo redni potni listi;

5. da se ukine pobiranje carine za staro obleko, ki jo izseljenci pošiljajo svojcem, da ne bi hodili strgani in bosí okrog.

Te smernice pošiljamo v objavo »Delavski Politiki« in so izraz velikega dela slovenskih izseljencev v Franciji. Š. M.

Delovanje socialistične danske vlade

Skrb za delavca in kmeta — obdavčenje kapitala.

(I. I.) Bolj kakor kdajkoli v osmih letih Stauningove vlade na Danskem je bila prva sezija danskega parlamenta, v katerem ima socialističnoradikalna koalicija večino v obeh zbornicah, inicijativna. Nadaljevanje devizne kontrole, ki vladi omogoča najboljšo kontrolo nad vsem gospodarstvom, je bila na prvem mestu. Novi zakon pa, ki je bil sprejet 11. marca, prilagaja dirigirano gospodarstvo izkušnjam, ki so bile napravljene v dobi let, odkar je svetovna kriza in britska carinska politika Dansko prisilila k tem ukrepom.

Obenem si je vlada s posebnim zakonom zagotovila kontrolo nad domačimi cenami, ki obravnava dogovore o cenah. Dne 10. marca je bil zakon predložen parlamentu in sprejet brez tistih določb, ki jih je 1931 reakcija vsilila, ker je bila še v večini v zgornji zbornici. Novi parlament je tudi odpravil danski zakon »o stavkokazih«. Starostne pokojnine se bodo po novih sklepih izplačevale po dovršenem šestdesetem letu.

Nadalje je izdelal parlament obse-

žen načrt za finančno izravnavo davkov in izdatkov občin, racionalizacijo deželne brambe, nov šolski zakon, odpravo nadurnega dela, uredil je učiteljske razmere, poenostavil je policijske sile pod državnim vodstvom, izboljšal zakonodajo o nezaposlenosti (22. marca) in izdal vrsto ukrepov za izboljšanje kmetijstva.

Končno je izdelal odbor zakon o izpremembi ustave (glede odprave gorjenj zbornice). Dne 31. marca je finančni minister predložil zakonski načrt o dopolnilnih davkih, s katerimi naj se obremene višji prejemki, ki bodo služili za povzdigo kmetijstva in gospodarsko obnovo in deželno brambo. Finančni položaj dežele je jako ugoden. Prebitek za tekoče leto znaša 17.6 milijonov kron, dočim je že lani znašal 13.5 milijonov kron. (V našem denarju znaša ta prebitek nad 100 milijonov dinarjev.)

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Mladinski vestnik

S trnjem je posuta pot delavske mladine

Sodrug urednik!

Na željo mnogih, pri spodaj omenjenih podjetjih zaposlenih delavcev, pošiljam čalnek, ki ga prosim priobčite. Prikazuje le skromna dva primera trpljenja delavske mladine v borbi za eksistenco oz. suhi kruh:

Pri podjetju Dukič in drug je pri gradnji električne centrale zaposlenih okrog 40 delavcev, po večini mladih. Dasi je njihova mezda skromna (Din 2.75 do Dn 3.25 na uro), se zahteva od njih tolikšna storitev kot n. pr. pri onih z znatno večjo mezdo. Priganjanje pri delu ni izjema. Kadar se dere g. D. ali kdo drugi izmed štaba Dukičevih priganjalcev, ga je slišati onkraj Save. Ti gospodje prepričajo celo mimo vozeči vlak. In seveda, če se ne giblje lopata v rokah urno kakor z oljem namazan stroj, delo ubog delavec obračun in gre brez odpovedi (!) ter je lahko zopet brez posla.

Mi hočemo nov svet zgraditi!

Na manifestaciji mladinskega dne v Studencih smo videli v sprevidu tudi napise: Mi hočemo nov svet zgraditi! Več pravic delavski mladini! in Vsi za socializem — socializem za vse! Delavska mladina iz Studenc je korakala v povorki po ulicah za svojimi parolami, njej se je pridružila mladina »Vzajemnosti« iz Maribora in Tezna, dokazujoč, da se zaveda svoje-ga poslanstva in svojih dolžnosti, brez katerih ne more biti niti pravic. Delavska mladina je za mir, proti reakciji in fašizmu. Ve pa, da bo svojo voljo uveljavila samo s smotrnim delom, z delom za kul-

Tudi za četrtino skromno malico morajo delati delavci četrt ure dalj, tako, da znaša šilt pri Dukiču 10 in en četrt ure.

Skoro ista je pri g. Haucku, podnajemniku TPD, ali bolje rečeno pri gospodični Francki. Mezde znašajo odnočno se gibljejo od Din 2.70 do Din 3.30 na uro, vendar pa delo pri tem podjetju ni delo, temveč dirka v bolezen! Kajti tu, kadar stoji Francka zadaj, po trboveljsko rečeno »smrt žagajo«. Dela se, da bi se od toplote lahko lopata vnela.

To sta dva primera izmed tisočerih. Če pa izrečemo željo po izboljšanju delovnih razmer in življenjskih pogojev, tedaj smo pa »mladi boljševiki«, »brezbožniki« itd. Zato pa mladina pristopi k svojim strokovnim organizacijam, izobrazijo se in se zavedajo, da delavci vzdržujejo svet. Nam pripada bodočnost. Mladi proletarci, delajmo za našo bodočnost! — Družnost! — Mladi trboveljski delavec.

turne socialistične organizacije in izgradbo organizacij, ki so potrebne delavstvu za doseg boljšega koščka kruha. Naša kritika mora biti delo in še enkrat delo. Ne opravljajte in sumničenje, ne razdiranje, ampak ustvarjanje. Želimo, da bi tudi mladina v ostalih krajih Slovenije sprejela te parole in ta duh, ki je vel iz prireditve studenške »Vzajemnosti«, ter da bi skupno z izkušenimi sodrugi, dolgoletnimi borci, krenila v novo bodočnost, ki mora biti v znamenju svobode, socialne demokracije in socializma! Matej.

„Obiralec hmelja“ Maks Winter

Poročali smo, da je s. Maks Winter umrl v Ameriki v izgnanstvu. Socialistični listi so poročali, da je bil Winter duša avstrijskega mladinskega gibanja. V nobenem poročilu pa ni bilo omenjeno, da je Winter leta 1902. na Češkem šel obirat hmelj, da bi opazoval življenje in trpljenje teh delavcev. Winter in njegov voditelj sta v več krajih iskala službo, končno pa ju je le sprejel kmet v Tveršecu v delo. Dobila sta hrano in dnino. Vsak obiralec je moral obirati hmelj v svojo košaro. Ko je bila košara polna, so hmelj zmerili. Kmet je s tem kontroliral delo delavcev in obenem imel pregled, koliko hmelja je pridelal. Novo sprejeta delavca sta prejela od kmeta stolček in košaro izjemoma.

Z delom so pričeli opoldan. Ko je bil zvečer konec dela, sta ta dva obiralca obrala komaj po četrt košare hmelja. Kmet je izjavil, da ju mora odpustiti, ker bo sicer hmelj predrag, če bo imel take obiralce. Obiralca sta bila zadovoljna in sta odšla dalje, da dobita delo drugje. Potovala sta, dela pa ni bilo. Končno sta prišla v Selč, kjer so bila posestva pivovarnarja Dreherja. Uprava posestva je rabila obiralce hmelja, ker je imela obsežne hmeljske nasade. Obiralci hmelja so se natepli tja iz vseh vetrov. Med njimi so bili rudarji, tvorniški delavci, rokdolci, potepuhi in tudi cigani.

Upravitelj je nova obetajoča obiralca z veseljem sprejel. Rekel ji-

Mejarskega vajenca

sprejemem tako

Prestor Janko, Primskovo pri Kranju

Kot pomočnica v gospodinjstvu ali k otrokom gremilajša ženska moč. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista v Celju.

Pobrezje

Celodnevni izlet na Pohorje priredi Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« v nedeljo, dne 22. avgusta. Odhod iz Maribora z vlakom ob 5.41 do Ruš in od tod do Beigota, kjer bo taborenie v prosti naravi. Udeležite se izleta v čim večjem številu tudi člani ostalih bratskih društev. — V slučaju slabega vremena se bo izlet vršil v nedeljo 29. t. m. Družnost! — Odbor.

Sportna rubrika

Sportni dan v Hrastniku

priredi SK Hrastnik v nedeljo, dne 22. avgusta pod pokroviteljstvom župana s. Malovrha. — Dopoldne ob 9. uri: 1. propagandni tek skozi Hrastnik; 2. tek 100 m seniorji; 3. tek 100 m juniorji; 4. tek na 800 m seniorji; 5. tek na 300 m juniorji; 6. tek na 200 m seniorji; 7. kolesarska dirka Hrastnik—Rimske Toplice in nazaj; 8. kolesarska polževa dirka; 9. table tenis. — Popoldne ob 13. uri: povorka skozi Hrastnik; ob 14. uri tekma starih sportnikov; ob 15. uri pokalni turnir klubov: SK Laško, SK Retje, SK Trbovlje, SK Radeče, SK Olimp, SK Rudar; zaključna tekma SK Sparta (Zagreb) SK Hrastnik. Po tekmi razdelitev nagrad. Sodeluje steklarska godba. Pridite! Odbor.

Uredniški kotichek

R. Gorenjev. Zglasite se prihodnji teden v našem uredništvu, ker vas ne poznamo.

Delavski pravni svetovalec

Prepoved gradnje (Smartno pri Litiji)

Vprašanje: Moja hiša stoji 4 m od sosedove meje. Sosed hoče sedaj postaviti hišo, kozolec in hlev 70 cm od meje, tako da bi mi nove zgradbe jemale razgled. V isti oddaljenosti od meje hoče zgraditi tudi gnojišče, ki bi seveda povzročalo v moji hiši neprijeten smrad in bi tudi kvarilo vodo v vodnjaku, ki ga imam na dvorišču. Ali lahko dosežem prepoved gradnje v taki bližini meje?

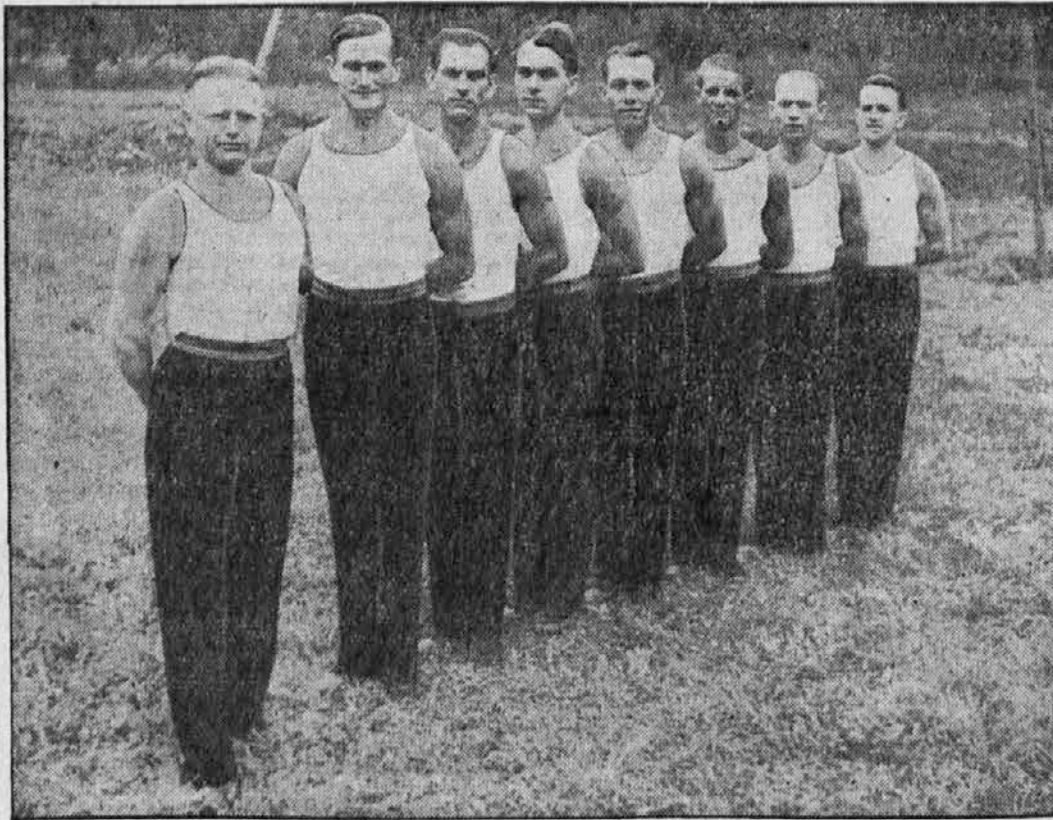
Odgovor: Za gradnjo vseh teh poslopij bo moral sosed imeti dovoljenje gradbene oblasti, ter zato ugovarjajte nameravani gradnji pri občinski komisiji, ki se bo vršila. Če bi občina kljub temu dovolila

gradnjo, se pritožite zoper njeno odločbo na okrajno glavarstvo.

Nezakonski otrok (Trbovlje)

Vprašanje: Nezakonska mati je umrla in je otrok pri njenih stariših. Ali ga lahko vzame nezakonski oče k sebi? Ali lahko zahtevajo stariši zvišanje preživnine, ker ima nezakonski oče zvišano plačo?

Odgovor: Po nezakonski materi pride dolžnost otroka vzgajati na njene stariše, če pa otrokov blagor to zahteva, pa ga oče lahko vzame k sebi. O tem pa odloči sodišče. Če so očetu znatno višali plačo, lahko stavi varuh pri sodišču predlog na primerno zvišanje preživnine.

Z antverpske Olimpijade. Tekmovalna vrsta mož Zveze Delavskih Telovadnih enot Češkoslov., ki so dosegle v hudi mednarodni konkurenci 2. mesto v orodni telovadbi.